

Перспективи розвитку агробізнесу в Україні при реалізації європейського зеленого курсу

Сергій Щербина

*к.с.-г.н., доцент, директор науково-дослідного центру,
«Управління проектами і процесами в агробізнесі»,
професор кафедри управлінських технологій
секції управління проектами і процесами,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,
e-mail: ShcherbynaSV@krok.edu.ua,
ORCID: 0000-0002-2899-6124*

Уряд України заявив про намір нашої держави долучитись до європейського зеленого курсу (ЄЗК). Такі прагнення Уряду є важливими з огляду на необхідність формування в Україні державної політики, яка б враховувала цілі сталого розвитку ООН, що покликані вирішити екологічні та кліматичні виклики, що постали перед людством.

Водночас, слід брати до уваги увесь спектр наслідків ЄЗК для України в контексті можливостей та загроз, які він створює для вітчизняного агробізнесу. Україна, як і інші країни-члени ООН, приєдналася до глобального процесу забезпечення цілей сталого розвитку [1]. З метою встановлення стратегічних рамок національного розвитку України на період до 2030 року на засадах принципу «Нікого не залишити осторонь» було ініційовано інклюзивний процес адаптації цілей сталого розвитку ООН та на законодавчому рівні визначено засади державної екологічної політики. Кожну ціль сталого розвитку було розглянуто з урахуванням специфіки національного соціально-економічного розвитку, включно з органічним землеробством та забезпеченням раціонального використання природних ресурсів [2].

У цьому контексті слід звернути увагу, що підприємства аграрного бізнесу, як правило, мають низькі ступені захисту, переробки, очистки стічних вод та шкідливих викидів у повітря. Стратегія екологічної політики створює умови для вирішення складної екологічної ситуації в Україні, яка утворилась, в тому числі, за рахунок підприємств аграрного сектору економіки. Приєднання України до ЄЗК відповідає чинній стратегії екологічної політики нашої держави та специфіці національного розвитку.

Зазначена стратегія, як і цілі сталого розвитку ООН включно з цілями розвитку тисячоліття, серед інших пріоритетів визначають раціональне використання земель сільськогосподарського призначення та зменшення техногенного навантаження аграрного сектору на навколишнє природне середовище [3].

З огляду на погіршення стану природного середовища в Європейському Союзі, в тому числі через посилення наслідків зміни клімату, у грудні 2019 року Європейська Комісія повідомила про запровадження Європейського зеленого курсу. Європейський зелений курс – це програма дій ЄС, в центрі якої –

амбіційний план переходу до кліматично нейтральної Європи до 2050 року. Цей стратегічний курс має на меті ініціювання міжнародних дій, спрямованих на досягнення економічних цілей з дотриманням екологічно чистих та сприятливих для клімату практик [4]. ЄЗК – зовнішній фактор стосовно України (як за формою, так і за змістом). В цілому, ЄЗК – це план ЄС для побудови нової соціально-економічної моделі розвитку, яка є кліматично дружньою.

Як зовнішній фактор його слід розглядати з точки зору можливостей та загроз, які він створює для України. Такі можливості та загрози впливають із секторальних планів ЄС в рамках ЄЗК, а також, з деяких аспектів, які є наскрізними. Основним наскрізним аспектом є зміна клімату, де ЄС встановив амбітні, чіткі та вимірювані цілі [5].

Дотримання європейських стандартів якості та зменшення впливу на довкілля є найбільш пріоритетними для ЄС у сфері аграрного виробництва. Тому для подальшого росту експорту України важливо привести у відповідність стандарти якості харчових продуктів, а також забезпечити їх дотримання виробниками, та схвалити кодекс кращих практик агробізнесу. За умови створення дієвого міжнародного та/чи двостороннього механізму, зокрема в рамках ЄЗК, це дозволить залучити значні обсяги «зеленого» фінансування. Очевидно, що нові нетарифні бар'єри в торгівлі будуть «кліматичними», а у кліматично дружніх сферах такі бар'єри будуть знижуватись (наприклад, ВДЕ) [6].

Аграрний бізнес повинен враховувати цілі ЄЗК у процесі стратегічного планування перспектив свого розвитку та використовувати фінансові інструменти ЄЗК, а також шукати можливості інтеграції у нові логістичні ланцюги на ринку ЄС. Вітчизняний аграрний бізнес має враховувати, що доступ до ринків ЄС у майбутньому значно залежатиме від відповідності товарів та послуг кліматичним та екологічним вимогам ЄС.

Ключові слова: аграрний бізнес; фінансові інструменти; ринок ЄС; товари; послуги.

Список використаних джерел

1. *Consensus Reached on New Sustainable Development Agenda to be adopted by World Leaders. United Nations. – 2015. – 2 August. – URL: <https://www.un.org/sustainabledevelopment/blog/2015/08/transformingour-world-document-adoption/>.*
2. *Закон України «Про основні засади (стратегія) державної екологічної політики України на період до 2030 року» від 28 лютого 2019 року № 2697-VIII (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2697-19>).*
3. *The Millennium Development Goals Report 2015. – New York, DC: United Nations, 2015. – P. 75.*
4. *A European Green Deal: Striving to be the first climate-neutral continent. – 2019. – URL: https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_en.*
5. *Regulation of the European Parliament and of the Council (EU) 2018/842 of 30 May 2018 on binding annual greenhouse gas emission reductions by Member States from 2021 to 2030 contributing to climate action to meet commitments under the Paris Agreement and amending Regulation (EU) No 525/2013 (Text with EEA relevance), European Union Official Journal, L 156/26, 19.6.2018.*
6. *NRC (2021). Ecological Impacts of Climate Change. National Research Council. National Academies Press, Washington, DC, USA.*